

Han ils passa 40 impressaris grischuns fatg cunvegnientschas illegalas?

La Weko interquera gia dapi quatter onns

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Impressaris grischuns sa chattan en il visier da la Weko. Las firmas da bajegiar vegnan suspectadas d'avair fatg cunvegnientschas davart pretschs u davart la repartiziun da lavurs. I sa tracta dal pli grond cas da cartel che la Weko ha examinà insacuras en questa branscha. Passa quaranta firmas èn cumpigliadas.** Avant quatter onns ha la cumissiun da concorrenza (Weko) cumenzà a retschertgar. L'entschatta hai dà indizis che 17 firmas da l'Engiadina Bassa e da la Val Müstair hajan fatg cunvegnientschas illegalas. Era furniturs da la branscha da construcziun èn stads cumpigliads inclus la Societad grischuna d'impressaris (guarda fanestra). Svelt èsi sa mussà che betg mo l'Engiadina è pertutgada, uschia che la Weko ha stuì extender sias retschertgas sin impressaris gronds da l'entir chantun ed era sin firmas da transport. Dapi il 2015 èn passa quaranta 40 impressaris involvids.

Emprima decisiun l'entschatta 2017

La chausa ha cuntanschì ina tala dimensiun ch'ins ha separà las retschertgas en diesch examinaziuns: construcziun auta, construcziun bassa, vias, la Val Müstair u

Dapi 2015 èn passa 40 impressaris grischuns en il focus da las examinaziuns da la Weko. MAD

singuls projects etc. Uschia daventian las proceduras pli simplas, tant per la Weko sco era per las interpresas pertutgadas, explitgescha *Frank Stüssi*. El maina il sector da construcziun en il secretariat da la Weko. Stüssi punctuescha ch'el na sappia betg s'exprimer davart il cuntegn da la procedura. El dastga dir be tant: «L'entir

chantun Grischun è pertutgà da las examinaziuns.»

Quest atun quinta il secretariat da la Weko savair inoltrar sias emprimas propostas per maun da la cumissiun. Avant che la cumissiun da la Weko decida sche las cunvegnientschas èn propi stadas illegalas e sche las interpresas survegnan chastis pon las interpresas pertutgadas anc prender posiziun.

«La procedura dura – a partir dal moment che las emprimas propostas vegnan speditas fin a la decisiun da la cumissiun – almain tschintg mais u plitost sis», di Stüssi. Cun las emprimas decisiuns pon ins quintar pir l'entschatta 2017.

Gia pliras giadas è la Weko s'occupada da fatgs da submitziun. Ils pli gronds cas han cumpiglià var tschient publicaziuns da lavurs da construcziun. «Las examinaziuns en il chantun Grischun èn

dentant considerablmain pli grondas», explitgescha Stüssi. «Igl è fin uss la pli gronda examinaziun ch'il secretariat ha fatg pertutgant submitziuns.»

Per ordinari dovrian ins per in cas dus fin trais onns, per in pli grond quatter onns u dapli. La durada dependia dal dumber da las interpresas involvidas, dal dumber dals differents surpassaments, da la cumplexitad e dal quantum d'actas.

Argovia –

chastis da quatter milliuns

Ils ultims onns ha la Weko gia pliras giadas punì impressaris che han fatg cunvegnientschas illegalas, quai mussa la tschertga en ses archiv da comunica-

ziuns. Ils impressaris pertutgads ston quintar cun chastis ensalads che sa drizzan tenor la summa totala da las lavurs da construcziun. Interpresas che gidan la Weko tar sias examinaziuns po la cumissiun liberar da chastis.

Il 2013 ha in tozzel interpresas da Turitg stuì pajar chastis d'in mez milliun francs. Las interpresas eran sa cunvegnidas areguard pretschs e repartiziun en radund 30 projects dal maun public e da privats.

Chastis da quatter milliuns francs han ils impressaris da l'Argovia stuì pajar il 2012. Tar radund 100 lavurs avevan els fatg cunvegnientschas da pretschs ed avevan repartì clientella e projects.

Las firmas cumpigliadas

L'october 2012 ha la Weko cumenzà ad examinar cunvegnientschas pussaivlas dad impressaris grischuns. Il Figl uffizial svizzer da commerzi ha publitgà las firmas pertutgadas: Alfred Laurent SA, Bezzola Denoth SA, Fabio Bau GmbH, Foffa Conrad SA, Implenja Bau SA, Impraisa da fabrica Margadant, Impraisa Mario GmbH, Hew SA Cuir, Koch SA Ramosch, Lazzarini SA, Palatini SA Untervaz, René Hohenegger Sarl, Zebblas Bau SA, Marcus Wetzler sco era Rusena-Betun SA, Sosa gera SA, Uina SA e la Societad grischuna dals impressaris, biros d'inschigners.

L'avrigl 2013 han ins extendì las examinaziuns. Il figl uffizial da commerzi ha publitgà suandantas interpresas: A. Käppeli's Söhne SA, Catram SA, Cellerre SA Grischun, Kibag Bauleistungen SA, Schlub SA Grischun dal nord, Töl-

do Strassen- und Tiefbau SA, Walo Bertschinger SA e gruppa Zindel SA.

Dapi l'atun il 2015 èn era pertutgadas: Societad d'acziun Cellere a Son Gagl, Bianchi Holding SA a Bad Ragaz, Broggi Lenatti SA a Bravuogn, C Bauunternehmung Centorame SA a Schmiten, Crestageo SA a Cuir, D. Martinelli SA a San Murezzan, Foser & Hitz SA a Malans, Hohenegger SA a Val Müstair, Hüppi SA a Wallisellen, Mettler SA a Cuir, Nicol. Hartmann & Cie. SA a San Murezzan, P. Lenatti SA a Bever, Prader SA a Cuir, Rocca + Hotz SA a Zuoz, Scandella Bau SA a Val Müstair, Schlub SA a Cuir, Schlub SA a Poschivo, Toldo Strassen- und Tiefbau SA a Landquart, Walo Bertschinger SA a Cuir, Walo Bertschinger Central SA a Turitg, Walo Bertschinger Holding SA a Turitg.

Pertge èn cunvegnientschas insumma scumandadas?

Concorrenza fa bain a la fiera. Ella procura per pretschs raschunavels e buns products. Sche concurrents sa mettan tuttenina ensemen e sa cunvegnan per tge pretschs ch'els fan amogna lur products u servetschs chatscha quai ad aut

ils pretschs. La lescha da cartel scumonda perquai cunvegnientschas che fan donn al princip da concorrenza – nun ch'ellas capitian per raschuns d'effizienz. Scumandà è era la repartiziun da regains tranter concurrents.